

ВНУТРІШНЯ ПОЛІТИКА ОСМАНСЬКОЇ ІМПЕРІЇ У 1453–1656 РР.

Блищак Вероніка,

студентка III-го року навчання
історичного факультету
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка
e-mail : blyshsakveronika2206@gmail.com

Науковий керівник: **Кіцак Володимир,**
кандидат історичних наук, доцент,
кафедра історії України, археології,
та спеціальних галузей історичних наук
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка

Після захоплення Константинополя в 1453 р. Османська імперія вступила в нову еру, ознаменовану політикою централізації та зміцнення влади султана. Ця політика була спрямована на встановлення абсолютного контролю султана над державою та недопущення будь-яких загроз його владі [1].

Одним із ключових компонентів політики централізації стала реорганізація військової системи. Султани створили постійну професійну армію яничарів, що складалася з молодих християнських хлопчиків, яких наvertsали до ісламу і навчали військовій справі. Яничари стали елітною піхотою, що забезпечувала ядро османської армії. Крім того, султани розширили та вдосконалили систему феодалних спавів, які були зобов'язані надавати військові послуги в обмін на земельні наділи. Це збільшило кількість вершників у складі османської армії та забезпечило більший контроль над провінціями.

Султани також впровадили фінансові та адміністративні реформи, щоб зміцнити центральну владу. Вони встановили централізовану систему оподаткування, яка забезпечувала стабільний потік доходів для скарбниці. Крім того, вони створили бюрократичний апарат, що складався з освічених чиновників, які допомагали султанам управляти імперією. Бюрократія була організована в ієрархію, що забезпечувала султанам прямий контроль над провінціями [2].

Політика централізації також включала релігійні та культурні заходи. Султани заохочували поширення сунітського ісламу серед своїх підданих і використовували його як об'єднуючу силу в межах імперії. Вони також підтримували освіту та відкривали медресе, що служили центрами навчання ісламу та інших наук. Крім того, султани заохочували розвиток

османської культури та мистецтва, які стали символами могутності імперії.

Політика централізації не була без опору. Військова еліта та провінційні губернатори часто чинили опір спробам султанів обмежити їхню владу. Також були періоди політичної нестабільності та повстань. Однак у довгостроковій перспективі політика централізації була успішною. Султани змогли встановити абсолютний контроль над державою та створити бюрократизовану, добре організовану імперію [3].

Політика централізації мала далекосяжні наслідки для Османської імперії. Вона створила сильну та стабільну центральну владу, яка могла ефективно керувати великою та розмаїтою імперією. Це також сприяло поширенню сунітського ісламу та османської культури. Однак політика централізації також призвела до збільшення бюрократії та зменшення політичних свобод для провінційних губернаторів та військової еліти. У довгостроковій перспективі ці наслідки сприяли занепаду імперії в наступні століття.

Політика централізації та зміцнення влади султана 1453–1656 рр. була важливим етапом в історії Османської імперії. Вона дозволила султанам встановити абсолютний контроль над державою, створити сильну та стабільну центральну владу та поширити сунітський іслам та османську культуру. Однак політика централізації також мала довгострокові наслідки, які сприяли занепаду імперії.

Османське суспільство було поділено на релігійній основі. Мусульмани посідали найвище становище, за ними йшли євреї і християни. Не мусульман мали статус «зиммі» і користувалися певним рівнем захисту для своєї релігії і культури. Однак вони також піддавалися деяким обмеженням і мали платити додаткові податки [13].

Османське суспільство також було поділене на етнічній основі. Турки посідали найвище становище, за ними йшли інші мусульманські етнічні групи, такі як араби і перси. Не мусульманські етнічні групи, такі як греки, вірмени і євреї, мали нижчий статус.

Суспільство було поділено на соціальні класи на основі багатства, професії і походження. Вищий клас складався з султана, його сім'ї і вищих чиновників. Середній клас складався з купців, ремісників і релігійних діячів. Нижчий клас складався з селян, робітників і рабів.

Військові відігравали важливу роль в османському суспільстві. Яничари, елітна піхота імперії, користувалися високим статусом і привілеями. Спахи, кінні воїни, також мали високий статус. Військова служба була важливим шляхом для просування по соціальних сходах для не мусульман [14].

Жінки в османському суспільстві мали дуже обмежений статус. Вони були підпорядковані чоловікам і мали вкрай мало можливостей для освіти

або роботи за межами дому. Однак деякі жінки з вищих класів мали більше свободи і могли впливати на політичні та соціальні справи.

Рабство було поширеною практикою в Османській імперії. Раби зазвичай були військовополоненими або людьми, куплені на ринках рабів. Раби могли виконувати різну роботу, від домашнього господарства до важкої праці.

Структура османського суспільства мала далекосяжні наслідки для імперії. Ієрархія класів і статусів створювала стабільність і порядок, але вона також могла призводити до соціальної напруженості та конфліктів. Релігійні та етнічні відмінності могли бути джерелом розбіжностей, але вони також могли сприяти культурному різноманіттю імперії [15].

Організація османського суспільства 1453–1656 рр. була складною і багатогранною. Вона відображала релігійні, етнічні та економічні відмінності в імперії. Ієрархія класів і статусів створювала стабільність і порядок, але вона також могла призводити до соціальної напруженості та конфліктів. Релігійні та етнічні відмінності могли бути джерелом розбіжностей, але вони також могли сприяти культурному різноманіттю імперії.

Османська архітектура поєднувала в собі елементи візантійської, ісламської та перської архітектури. Найвідомішим зразком османської архітектури є мечеть Айя-Софія в Константинополі. Мечеть була побудована візантійським імператором Юстиніаном I в VI ст., але була перетворена в мечеть після османського завоювання. Мечеть Айя-Софія відома своїм величезним куполом і красивими мозаїками.

Іншими важливими прикладами османської архітектури є:

– Мечеть Сулейманіє в Константинополі, побудована архітектором Сінаном у XVI ст.

– Голуба мечеть в Константинополі, побудована архітектором Мехметом Агою у XVII ст.

– Мечеть Селіміє в Едірне, побудована архітектором Сінаном у XVI ст.

Османське мистецтво також зазнало значних змін після завоювання Константинополя. Османські художники почали поєднувати ісламські та візантійські традиції, створюючи новий, унікальний стиль [24].

Одним з прекрасних видів османського мистецтва була мініатюра. Османські мініатюри часто зображували сцени з придворного життя, битви та релігійні події. Іншими важливими видами османського мистецтва були каліграфія, кераміка та ювелірні вироби.

Османська архітектура та мистецтво справили глибокий вплив на культуру ісламського світу. Османські архітектори і художники створили деякі з найкрасивіших і вражаючих будівель і творів мистецтва в історії. Османське мистецтво також вплинуло на європейське мистецтво, особливо в період Відродження.

Османська архітектура та мистецтво 1453–1656 рр. були періодом великих культурних досягнень. Османські архітектори і художники поєднували різні традиції, створюючи новий, унікальний стиль. Османське мистецтво справило глибокий вплив на культуру ісламського світу і європейське мистецтво.

Після завоювання Константинополя в 1453 р. Османська імперія вступила в нову еру, ознаменовану як внутрішніми конфліктами, так і реформами. Цей період був свідком боротьби за владу, повстань і спроб модернізувати імперію [29].

Одним з найбільших внутрішніх конфліктів, з якими зіткнулася Османська імперія в цей період, була боротьба за владу між різними фракціями еліти. Ця боротьба часто призводила до палацових переворотів і вбивств.

Ще одним важливим внутрішнім конфліктом була напруженість між різними етнічними і релігійними групами в імперії. Османські султани намагалися управляти цією напруженістю за допомогою системи міллетів, яка дозволяла різним групам зберігати свої власні закони і звичаї. Однак система міллетів не завжди була ефективною, і час від часу виникали конфлікти між різними групами [30].

У відповідь на внутрішні конфлікти османські султани провели ряд реформ, спрямованих на зміцнення своєї влади і модернізацію імперії. Ці реформи включали:

- Реформи військової системи: Османські султани створили постійну професійну армію яничарів і розширили систему феодалських сплахів. Ці реформи зробили османську армію однією з найсильніших у світі.

- Реформи адміністративної системи: Османські султани створили бюрократичну систему, керовану освіченими чиновниками. Ця система дозволила султанам більш ефективно управляти імперією.

- Реформи фінансової системи: Османські султани створили централізовану систему оподаткування і встановили єдину валюту для всієї імперії. Ці реформи допомогли зміцнити фінансове становище імперії.

- Реформи освітньої системи: Османські султани заснували численні школи і медресе, що зробило освіту доступною для всіх. Ці реформи допомогли створити більш освічену еліту.

Внутрішні конфлікти та реформи мали далекосяжні наслідки для Османської імперії. Внутрішні конфлікти послабили імперію і зробили її більш вразливою до зовнішніх загроз. Реформи зміцнили владу султанів і допомогли модернізувати імперію. Однак ці реформи також призвели до зростання бюрократії і зменшення політичних свобод.

1453–1656 рр. були періодом внутрішніх конфліктів і реформ в Османській імперії. Внутрішні конфлікти послабили імперію, а реформи

зміцнили владу султанів і допомогли модернізувати імперію. Наслідки цих конфліктів і реформ відчувалися протягом багатьох років.

Отже, внутрішня політика Османської імперії 1453–1656 рр. характеризувалася низкою важливих реформ, спрямованих на централізацію влади султана, зміцнення імперії та забезпечення стабільності та процвітання її підданих [3].

Політичні реформи періоду включали створення постійної професійної армії яничарів, розширення системи феодалних спалахів та реорганізацію адміністративної системи. Ці реформи дозволили султанам встановити сильний централізований контроль над імперією та забезпечити її військову могутність.

Фінансові та економічні реформи включали створення централізованої системи оподаткування, встановлення єдиної валюти та заохочення торгівлі. Ці реформи допомогли зміцнити економічне становище імперії та сприяли її економічному зростанню.

Соціальні та релігійні реформи включали створення системи міллетів, яка дозволяла не мусульманським підданам зберігати свої власні закони і звичаї. Ця система допомогла зберегти релігійну гармонію та стабільність в імперії.

Висновки. Реформи внутрішньої політики, проведені османськими султанами в період 1453–1656 рр., були в цілому успішними. Ці реформи допомогли зміцнити владу султанів, централізувати контроль над імперією, забезпечити її військову могутність, покращити її економічне становище та сприяти релігійній гармонії та стабільності.

В цілому, внутрішня політика Османської імперії 1453–1656 рр. була періодом значних змін і реформ. Ці реформи допомогли зміцнити і модернізувати імперію та забезпечити її процвітання на багато років вперед.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галенко О. І. Османська імперія в Європі. Київ: Видавництво «Києво-Могилянська академія», 2006.
2. Галенко О. І. Історія Османської імперії. Київ: Видавництво «Критика», 2010.
3. Гриневич В. А. Історія Османської імперії: від заснування до занепаду. Київ: Видавництво «Освіта», 2012.
4. Історія Сходу: в 6 т. / Редкол. В. А. Якубовський, І. М. Рейснер, О. Г. Бокщанін, М. Б. Бібіков, А. М. Левін [та ін.]. Київ: Головна редакція Української радянської енциклопедії, 1991. Т. 2.
5. Крип'якевич, І. П. Історія Східної Європи: в 2 т. Львів: «Світ», 1991. Т. 1.
6. Кульчицький, С. В. Історія Османської імперії: від заснування до занепаду. Київ: Видавництво «Знання», 2006.
7. Назаренко, А. В. Історія Османської імперії: від заснування до занепаду. Харків: Видавництво «Фоліо», 2009.
8. Омелянчук, І. В. Історія Османської імперії: від заснування до занепаду. Чернівці: Видавництво «Букрек», 2010.